

บทบรรณาธิการ เล่ม ๕

คำถาม สำคัญผิดในข้อเท็จจริงว่ามีเหตุจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน แต่กระทำโดยป้องกันอันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน หากความสำคัญผิดเกิดขึ้นโดยความประมาท ผู้กระทำจะมีความผิดอย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๙๖๘/๒๕๕๑ จำเลยสำคัญผิดว่าผู้ตายกับพวกจะเข้ามาลักผลไม้ในไร่และผู้ตายเดินเข้ามาจะทำร้ายจำเลย แต่ผู้ตายไม่ได้มีอาวุธหรือพุดข่มขูหรือมีกิริยาอาการว่าจะทำร้ายจำเลยโดยวิธีใด อันจะทำให้จำเลยได้รับอันตรายร้ายแรง หากจำเลยเพียงแต่ยิงชู่ก็น่าจะเป็นการเพียงพอที่จะทำให้ผู้ตายเกรงกลัวและหลบหนีไปได้ เพราะผู้ตายมิใช่คนร้าย การที่จำเลยใช้อาวุธปืนลูกซองยาวยิงผู้ตายที่บริเวณหน้าท้อง ๑ นัด จนผู้ตายล้มลงแล้วจำเลยยังใส่กระสุนปืนลูกซองเข้าไปใหม่แล้วยิงผู้ตายที่ศีรษะซ้ำอีก ๑ นัด จนถึงแก่ความตาย จึงเป็นการกระทำโดยป้องกันอันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๙ และ**ความสำคัญผิดของจำเลยเกิดขึ้นโดยความประมาท** เนื่องจากมิได้ใช้ความระมัดระวังพิจารณาให้รอบคอบว่าผู้ตายกับพวกเป็นคนร้ายจริงไม่ จำเลยจึงมีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๑ โดยผลของมาตรา ๖๒ วรรคสองด้วย

เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๔๘ ประกอบด้วยมาตรา ๖๙ และ ๖๒ วรรคแรก กับมาตรา ๒๙๑ ประกอบด้วยมาตรา ๖๒ วรรคสอง อันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามมาตรา ๒๔๘ ประกอบด้วยมาตรา ๖๙ และ ๖๒ วรรคแรก ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดเพียงบทเดียวตามมาตรา ๙๐

คำถาม ที่ดินที่จำนองมีการแบ่งแยกออกเป็นหลายแปลงก่อนที่ผู้รับจำนองจะฟ้องบังคับจำนอง ดังนี้ ผู้รับจำนองมีสิทธิขอให้บังคับจำนองแก่ที่ดินทุกแปลงที่แบ่งแยกออกมาจากที่ดินที่จำนองหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๓๑๔ - ๘๓๑๕/๒๕๕๑ จำเลยฎีกาว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ ๖๘๕ ตามสัญญาจำนองได้มีการแบ่งแยกออกเป็นอีก ๘ แปลง คือที่ดินโฉนดเลขที่

๕๕๗๒๘ ถึง ๕๕๗๓๕ ก่อนที่โจทก์จะฟ้องคดีนี้ จึงถือว่าเป็นคนละแปลงกันและใน คำฟ้องโจทก์มิได้บรรยายฟ้องและมีได้ขอบังคับถึงที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๕๗๒๘ ถึง ๕๕๗๓๕ ทั้งไม่ได้ระบุไว้ในคำพิพากษาให้ขายทอดตลาดไปพร้อมกับที่ดินโฉนดเลขที่ ๖๘๕ ดังกล่าว การที่โจทก์บังคับจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๕๗๒๘ ถึง ๕๕๗๓๕ ด้วย จึงเป็นการบังคับคดีไม่เป็นไปตามลำดับตามคำพิพากษานั้น

เห็นว่า แม้จะมีการแบ่งแยกที่ดินที่จำนองโฉนดเลขที่ ๖๘๕ ออกเป็นหลาย แปลงตามโฉนดเลขที่ ๕๕๗๒๘ ถึง ๕๕๗๓๕ ก่อนที่โจทก์จะฟ้องคดีก็ตาม เมื่อ ไม่ปรากฏว่าโจทก์ในฐานะผู้รับจำนองได้ตกลงยินยอมให้จำเลยทำการแบ่งแยกที่ดินที่ จำนองออกไปโดยปลอดจากการจำนอง ต้องถือว่าการจำนองยังคงครอบคลุมไปถึงส่วน เหล่านั้นหมดทุกส่วนที่แบ่งแยกออกไปด้วยกันอยู่นั่นเอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย มาตรา ๗๑๗ โจทก์จึงมีสิทธิที่จะขอให้บังคับจำนองแก่ที่ดินทุกแปลงที่แบ่ง แยกออกไปจากที่ดินที่จำนองอย่างทรัพย์สินที่จำนองได้ ดังนั้น การที่โจทก์บังคับจำนอง เอาแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๕๗๒๘ ถึง ๕๕๗๓๕ ด้วย จึงมิใช่เป็นการบังคับเอาแก่ทรัพย์สิน อื่นของจำเลยอันจะทำให้การบังคับคดีไม่เป็นไปตามลำดับตามคำพิพากษาแต่อย่างใด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๖๒/๒๕๕๒ ภายหลังจากจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ จำนอง ที่ดินโฉนดที่ดินพิพาทแล้วมีการแบ่งแยกโฉนดที่ดินพิพาทออกเป็นแปลงย่อยอีก ๓ แปลง ซึ่งที่ดินที่แบ่งแยกนี้ต้องติดจำนองทุกแปลง บุคคลใดรับโอนไปผู้รับจำนองติดตามไป บังคับจำนองได้ เพราะเป็นทรัพย์สินซึ่งจำนองอยู่เดิมแม้จะแบ่งออกเป็นหลายส่วน จำนองก็ยังคงครอบคลุมไปถึงส่วนเหล่านั้นหมดทุกส่วนด้วยกันอยู่นั่นเอง เมื่อคำขอทำย ฟ้องได้ขอให้บังคับจำนองที่ดินโฉนดที่ดินที่พิพาทแล้ว โจทก์จึงมีสิทธิบังคับจำนองที่ดิน โฉนดที่ดินที่พิพาทได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๑๗ การที่ศาล ชั้นต้นพิพากษาให้บังคับจำนองเฉพาะที่ดินแปลงย่อยจึงไม่ชอบ ศาลฎีกาพิพากษาให้ บังคับจำนองที่ดินโฉนดที่ดินพิพาทด้วย

คำถาม ผู้ได้ภาระจำยอมโดยอายุความมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนการซื้อฉล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๓๗ กรณีที่เจ้าของที่ดินภารยทรัพย์สิน โอนที่ดินที่มีทางภาระจำยอมให้แก่บุคคลอื่นหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๐๐/๒๕๕๑ อำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนการซื้อฉลตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๓๗ เป็นอำนาจของเจ้าหนี้ โจทก์ที่ ๑

อ้างว่าโจทก์ที่ ๑ ได้ภาระจำยอมโดยอายุความในทางเดินผ่านที่ดินของจำเลยที่ ๑ อันเป็นการกล่าวอ้างว่าตนมีสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่นในลักษณะของทรัพย์สิน เมื่อเป็นเรื่องของทรัพย์สิน โจทก์ที่ ๑ จึงไม่อาจฟ้องขอให้เพิกถอนการซื้อฉลตามมาตรา ๒๓๗ แต่ต้องไปว่ากล่าวเอาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๔ ในส่วนที่ว่าด้วยภาระจำยอม ส่วนโจทก์ที่ ๒ นั้นได้ความเพียงว่าเป็นผู้เช่าที่ดินจากโจทก์ที่ ๑ โดยไม่ปรากฏว่ามีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับจำเลยที่ ๑ โจทก์ที่ ๒ จึงไม่ใช่เจ้าหนี้ที่จะมีสิทธิฟ้องให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เพิกถอนการซื้อฉลได้เช่นกัน

หมายเหตุ (โดยอาจารย์ไพโรจน์ วายุภาพ)

โจทก์ที่ ๑ อ้างว่าได้ภาระจำยอมมาโดยอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๐๑ ประกอบมาตรา ๑๓๘๒ ซึ่งเป็นเรื่องทรัพย์สินในบรรพ ๔ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดหนี้ผูกพันให้จำเลยที่ ๑ ต้องจดทะเบียนภาระจำยอมให้แก่โจทก์ที่ ๑ โจทก์ที่ ๑ จึงไม่ใช่เจ้าหนี้ที่จะฟ้องขอให้เพิกถอนการซื้อฉลตามมาตรา ๒๓๗ ได้ แต่ถ้ามีข้อตกลงระหว่างโจทก์ที่ ๑ กับจำเลยที่ ๑ ให้โจทก์ที่ ๑ มีสิทธิภาระจำยอมในทางเดิน ย่อมก่อให้เกิดหนี้ทำให้โจทก์ที่ ๑ เป็นเจ้าหนี้มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนการซื้อฉลตามมาตรา ๒๓๗ ได้

คำถาม กรณีผู้จำนองถึงแก่กรรม หากผู้รับจำนองประสงค์จะฟ้องบังคับจำนอง ต้องบอกกล่าวบังคับจำนองก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๘ หรือมาตรา ๗๓๕ และต้องบอกกล่าวแก่ผู้ใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๕๓/๒๕๔๒ ในกรณีที่เจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้รับจำนองประสงค์จะฟ้องบังคับจำนอง ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๘ บังคับให้เจ้าหนี้ต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังผู้จำนองซึ่งเป็น ลูกหนี้ในคำบอกกล่าวนั้นเจ้าหนี้จะต้องกำหนดเวลาให้ผู้จำนองชำระหนี้จำนอง และกำหนดเวลาดังกล่าวจะต้องเป็นกำหนดเวลาอันสมควรด้วย เพื่อให้โอกาสผู้จำนองชำระหนี้จำนอง ทำให้ไม่ต้องถูกฟ้องให้ศาลสั่งยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองไปขายทอดตลาดเอาเงินมาชำระหนี้ การบอกกล่าวจึงเป็นเงื่อนไขที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับจำนองจะต้องกระทำให้ถูกต้องก่อน จึงจะฟ้องบังคับจำนองได้ การบอกกล่าวดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนาที่จะต้องมีการแสดงเจตนา คือผู้จำนอง เมื่อผู้จำนองถึงแก่กรรมก่อนผู้รับจำนองมีหนังสือบอกกล่าว แม้จะมีผู้อื่นรับหนังสือนั้นไว้ ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการบอกกล่าวบังคับจำนองที่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๘

เมื่อผู้จ้างจนถึงแก่กรรม มรดกของผู้จ้างซึ่งรวมตลอดถึงสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จ้างย่อมตกทอดแก่ทายาทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๙๙, ๑๖๐๐ ถ้ามีผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจ้างแล้ว โจทก์ผู้รับจ้างประสงค์จะบังคับจ้าง โจทก์ต้องมีเจตนาบอกกล่าวแก่ผู้รับโอนล่วงหน้าเดือนหนึ่งก่อน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๓๕ ถ้ายังไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจ้าง แต่ผู้จ้างมีทายาทหรือผู้จัดการมรดก โจทก์ต้องบอกกล่าวแก่บุคคลดังกล่าวซึ่งเป็นเสมือนผู้รับโอนทรัพย์สินที่จ้าง การบอกกล่าวนี้ต้องทำเป็นจดหมายหรือหนังสือ และต้องบอกกล่าวล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ เดือน โจทก์จึงจะฟ้องบังคับจ้างได้ โจทก์มิได้บอกกล่าวบังคับจ้างแก่จำเลยซึ่งเป็นทายาทของผู้จ้างก่อนฟ้อง และการที่โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการบอกกล่าวบังคับจ้างตามกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องบังคับจ้าง

คำถาม การบังคับขู่เข็ญให้ลงลายมือชื่อในสัญญากู้ ถือเป็นประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินในความผิดฐานกรรโชกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๗ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๔๕/๒๕๔๓ จำเลยที่ ๑ ชกตอยทำร้ายผู้เสียหายเพื่อบังคับขู่เข็ญให้ผู้เสียหายจำต้องลงลายมือชื่อในสัญญากู้เงินและสัญญาซื้อขาย การที่จำเลยที่ ๒ พุดกับผู้เสียหายว่า คิดจะโกงหรืออย่ามาเล่นกับฉันนะ ในขณะที่จำเลยที่ ๑ กระชากคอเสื้อ ผู้เสียหายอยู่ และต่อมาจำเลยที่ ๑ ต่อยที่บริเวณหางคิ้วซ้ายผู้เสียหายจนบาดเจ็บเลือดออก และพุดกับผู้เสียหายว่าให้ลงลายมือชื่อในสัญญากู้เงิน มิฉะนั้นจะเจ็บตัวอีก ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการร่วมกันกับจำเลยที่ ๑ ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายและร่วมกันข่มขู่ใจผู้เสียหายให้ยอมลงลายมือชื่อว่าเป็นผู้กู้ในสัญญากู้เงิน สัญญากู้เงินก่อให้เกิดสิทธิในหนี้ซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นเงินแก่ผู้ให้กู้ จึงเป็นประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแก่ผู้ให้กู้ เมื่อจำเลยทั้งสองได้ไปซึ่งสัญญากู้เงินจากการข่มขู่ใจโดยทำร้ายร่างกายผู้เสียหายให้ยอมลงลายมือชื่อว่าเป็นผู้กู้เงินจากจำเลยที่ ๒ อันเป็นการได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแล้วจึงเป็นการร่วมกันกระทำความผิดฐานกรรโชกและทำร้ายร่างกายผู้เสียหาย

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ